

PROFESA MANDLA MAKHANYA, HLOGO LE
MOTLATŠAMOKHANSELIRI
YUNIBESITHI YA AFRIKA BORWA
POLELO: MOLETLO WA DIFOKA TŠA TIRELO YA LEBAKA LE LETELELE
HOLO YA ZK MATTHEWS
25 NOFEMERE 2019

Ke a leboga moswaramarapo, Ngaka Nic van Staden, Molaodi: Tshepedišo le Meputso, HR le setsebi sa rena sa merero ya go rola modiro

- Ngaka P Mokgobu – Motlatšahlogo: Tlhabollo ya Institšhušene
- Morena Z Dlamini – Molaodimogolophethiši: HR
- le maloko a mangwe a bolaodiphethiši le bjo bo katološitšwego ao a lego gona
- bašomimmogo ba ba hlomphegago
- le baeng ba rena ba go hlomphega (VIP) mosong wo – baamogedi ba rena ba difoka tša tirelo ye telele

Le a amogelwa ka moka ka diatla tše borutho.

Yunibesithi ya Afrika Borwa ke lefelo le le kgahlišago go šoma go lona. Go swana le ba bantši ba lena lehono, ke bile mošomi wa Unisa lebaka le letelelele – gabotse mengwaga ye mmalwa ya go feta le

nna ke amogetše sefoka sa tirelo ya lebaka le letelele. Sebakeng se, ke šomile bobedi ka lehlakoreng la thuto le la tshepedišo ya yunibesithi. Bjalo, ke nagana gore nka re, ka maatla a ke nago nao, ke na le tsebo ye botse ya yunibesithi ye le ya batho bao ba e šomelago.

Gomme ke swanela go le botšago gore, bjalo ka rasošiolotši ka dithuto, seo se nkgahlang ke *batho*. Fela mola o nagana gore o kwešiša diphetogo tša institšhušene, fela ge o sena go nagana gore o tseba bašomi ba gago le seo mongwe le mongwe wa bona a kgonago go se dira, go direga tše di sa letelwago. Mofahloši wa go ikhomolela ntle le tetelo a ka atlega go ba monyakišiši yo mokaone. Mosepediši wa go ba le botho o tla laetša botsebi bja tlhago le boetapele bja go ikgetha. Gomme imeili ya “go leboga” e tla romelwa – go tšwa go leloko la bašomi goba moithuti – seo se kgwatha maikutlo gobane bobedi di tiišetšaleswa tumelo ya gago bathong le go le gopotša gore ga go na kgato ye e diregago ntle le go lemogwa.

Ke bolela se gobane, ka ditsela tše dingwe tše ntši, Unisa e bjalo ka lapa. Gabotse, Unisa *ke* lapa – ebile re ipitša *mayunisa*. Gomme “madi” a rena a tshwantšhišo ao a tlemaganago, ao a re tlemagantšhago gomme seo se ka se ganetšwego, ke tirelo ya rena, botshepegi bja rena le boineelo bja rena go mongwe le mongwe wa rena le go yunibesithi ye.

Eupša, go sa le bjalo, ke kwa ke tlamega go le gopotša polelo ya kgale ye e rego: *O ka ikgethela bagwera, eupša o ka se ikgethile lapa.* Gabotse, seo se šupa eng, go ya ka maemo a Unisa, ke gore re ka se kgethe gore maloko a lapa la rena la Unisa e tla ba bomang. Re thwetšwe ka lapeng le le legolo gomme, ka lebaka la seo, re hwetša sehlopha se seswa sa maloko a lapa. Gomme ka mokgwa wo mongwe, re swanela go dira gore se šome. Re swanela go hwetša mekgwa ye mekaone ya go šomišana le bao ba šomago le rena le ka instititšhušeneng ka bophara go fihla fao e lego gore re thoma go kwana. Re a thekgana. Re a tshephana, ebile re botegelana rena ka noši le yunibesithi. Re swanela go thaba le go kaonafatša “lefelo leo motho a iketlago ka go lona go swana le ge a le ka gae”. Ga go bonolo – ke nagana gore ka moka seo re a se tseba. Ke na le nnete ya gore ka moka re itemogetše mabaka ao go ona re kwelego re nyamišitšwe ke bašomišane ba rena goba institšhušene.

Ke na le nnete, ka malapeng a rena, re na le “malome” yo motee wa sebody, “rakgadi” yo motee yoo a hlolago mathata kopanong ye nngwe le ye nngwe ya lapa, “buti” yo mongwe yoo a holofelago gore baratho ba thekge mokgwa wa gagwe wa bophelo ka ditšhelete, “sesi” yo mongwe yoo ka mehla a hlolago mmudubudu, goba batswadi bao ba lego bogale gagolo goba bonolo gagolo. Eupša gape

re na le leloko la lapa leo le fihleletšego maemo a godimo fao re kgonang go ipshina ka dienywa tša dipihlelelo tša bona. Gape re na le leloko la lapa leo le nago le lerato gagolo le go hlalefa moo e lego gore le dula le le dipelong tša rena le ka morago ga nako ye telele ge le hlokofetše. Ka moka re na le bommamoratwa, bao re ba direlago tšohle le go ba godiša, re sa letele go bušetšwa se sengwe. Ka ntle ga dithulano tše, re rata ba malapa a rena ebile re rata dikopano tše o tša lapa gobane, maemong ao a tseneletšego, re leloko. Re kwešiša gore, ka maemo ka moka, ba ke batho ba gešo gomme, a le a mabotse goba a mabe, ke tla ema le bona.

Gomme go bjalo le go bašomi sa Unisa. Le batho ba ka le nna ke wa lena. Gomme re kgomarelane – go tše botse goba tše mpe ka moka le lethabong le mathateng. Gomme legodimo le a tseba, nako ya gago mo Unisa ka kgonthe e tlile le tše botse le tše mpe, eupša ga ke ba pelaelo ya gore botse feta bobe.

Lehono, ke tla be ke fana ka ditifikeiti tša go akaretša dipaka tša tirelo ya go tloga go mengwaga ye 10 go fihla go ye 45. Se, bašomika-nna, se mpotša gore le mohuta wa leloko la lapa, leo mang le mang a le nyakago. Ke lena bao le šomago mešomo ya lena ka setu, le phethagatša boineelo bja lena le go šomela *Mayunisa* a mangwe le baithuti ba lena. Mateo 12:25 (NKJV) e re: “Setšhaba se se sa

kwanego se hloka lethabo, gomme motse goba ntlo ye nngwe le ye nngwe ye e nago le dithulano e ka se be le boiketlo.” Lena, bašomi-ka-nna ba ba hlomphegago ba lego mo lehono, le sekgomaretši sa go swarantšha lapa la Unisa gotee. Bogolo bja seo, ke a dumela, bo amana le ntlha ya gore le kwešiša le go thekga yunibesithi ye ye tonagadi le karolo yeo e e bapalago ka setšhabeng sa rena le mo kontinenteng.

Unisa e bopa mabokamoso, Unisa e fa menyetla gape e fa kholofelo. Unisa e bile le seabe gape e tšwelapele go ba le seabe tlholong ya setšhaba se se atlegago. Se, bašomi-ka-nna, ke selo se re ikgantšhago ka sona gagolo. Eupša go sa le bjalo, Unisa e ikgantšha ka go ba le maloko a bašomi a go kwešiša le go ineela phethagatšong ya maikarabelo a go hlomphega le a bohlokwa le ao a dirilego bjalo ka bothakga.

Batho ba ke ba bonang mo pele ga ka mo mosong wo gabotse ke bao ke fetšago go bolela le bona. Mongwe le mongwe wa lena, go sa kgethwe karolo yeo le e bapalago mo Unisa goba maikarabelo ao a tlogo le karolo, le dirile Unisa seo e leng sona lehono. Sa bohlokwa le go feta, mongwe le mongwe wa lena o bile le seabe ka tsela ya go bonagala kaonafatšong ya bophelo le methopo ya letseno ya sealoga se sengwe le se sengwe sa Unisa nakong ka moka ya go šoma ga

lena. Go na le mešomo ye mengwe ya go balega ya go fa poelo ye bjalo ya go kgotsofatša.

Eupša o a tseba, ga se sephethephethe sa go elela ka lehlakoreng le letee. Go ba *moyunisa* go tla le dikholego tše ntši. Re mongmošomo wa go loka, go sa kgathale gore mang o re bapetša le mang. Gomme ke a tseba gore bontši bja lena, le nna ke akaretšwa, Unisa e re file seo re nago le sona lehono ebile e re dirile seo re lego sona lehono, le seo re swanelang go ba sona – ebile ke na le bonnete re bjalo – re leboga go menagane. Re bile le letseno le le sa kgaotšeng, re kgonne go reka dintlo, go reka dikoloi le go tsenya bana ba rena dikolo. Rena re hlohleleditšwe go godiša dikheriya tša rena ebile re filwe diputseletšo tša dinyakišišo le tlabollo, tšeo diinstitšhušene tše ntši tša thuto di di dumago. Bjalo ee, Unisa ebile, gape e sa ntše, e re loketše.

Ga ke na pelaelo ya gore le leboga seo ebile le ikgantšha ka sona. Se ke moletlo wa difoka tša tirelo ya lebaka le letelele, woo mo go nna o rego, le a tshephagala ebile le na le boineelo. Lehono, re tlile go keteka le go tlhompha diabe tša lena go yunibesithi ya rena, baithuti ba rena, gabotse le naga ya rena.

Bašomi-ka-nna, Unisa e kolota bokgale bja yona le katlego go maiteko a lena le maiteko a bao ba sepetšego pele ga lena. Bjalo ka institšhušene, re leboga go menagane ebile re lebogela tirelo le diabe tša lena go Unisa le bathuti ba rena, bobedi ba bjale le ba maloba, gape le go Afrika Borwa, Kontinente ya rena le lefase ka bophara. Legatong la Khansele le bolaodi bja Unisa, ka kgopelo amogelang ditebogo tša rena ka boikokobetšo le tebogo tša seabe sa lena mengwaga ye ka moka.

Le šomile!